

שם הפעילות: נקודות להתייחסות במעברים של ילדים עם קשיים מקבוצה לקבוצה הכותב/ת: רותי שבס

הקדמה

חשוב לזכור שהמעבר מקבוצה לקבוצה מעורר סימני שאלה והתמודדויות במקרים רבים ולא רק אצל ילדים עם קשיים. תמיד עולה סוגיית המיקום החברתי במארג החדש. תמיד עולה הצורך להיפרד מחברים ותיקים, להכיר ולהתחבר לחברים חדשים. תמיד על המדריך להכיר הורים חדשים ולעבוד עמם. וכל נשכח – נשארים בקבוצה ילדים שאינם נקלטים חדשים אבל גם אצלם "רועדת האדמה" לאור השינויים.

היעוד של הנושא בתהליך החינוכי (מדוע חשוב לעסוק בנושא?)

בכל קבוצה נקלטת יש לפחות ילד אחד העונה להגדרה בעל קשיים או צרכים מיוחדים. לעתים הלקות נראית לעין – נכות פיזית, מוטורית, לקות ראייה, לקות שמיעה וכו'. לעתים הילדים מאובחנים ומגיעים עם תסמונת מוגדרת ולעתים - אין נראות ואין אבחנה ואף על פי כן מסתבר שמדובר בילד עם קשיים, הבאים בד"כ לידי ביטוי בהתנהגות הילד.

נקודות להתייחסות (מה חשוב לעשות)

- לא ניתן לקבל מידע על הילד ממערכת קודמת, ללא אישור הוריו. יש הורים שמעדיפים לא ליידע מראש לגבי קשיים של ילדיהם, על מנת לאפשר להם "לפתוח דף חדש".
- לקראת המעבר, או זמן קצר לאחריו, מומלץ לקיים שיחות אישיות עם כלל ההורים. במידה וזה לא מתאפשר, חשוב להוציא "קול קורא" להורים ולהזמין ליצור קשר או לזמן פגישה במידה וחשוב להם להעביר מידע לגבי ילדם.
- במידה ושני הנ"ל לא התקיימו, והצוות חש שלילד יש קשיים משמעותיים, מומלץ לזמן את ההורים לשיחה. מטרת השיחה היא לשקף את קשייו של הילד ולהכיר אותו טוב יותר באמצעות הוריו, על מנת לתת לו את המענים המיטביים.
- הבתים צריכים להיות מונגשים לבעלי צרכים מיוחדים מוכרים (ההנגשה לא מתייחסת רק לנכות פיזית – גם לקווי ראייה, שמיעה או רגישות חושית משמעותית זקוקים להנגשה אן מענים במרחב החינוכי).
- לילדים המוכרים כבעלי קשיים – מומלץ שמדריך אחד מתוך הצוות יהיה הדמות המשמעותית לילד, לפחות בתחילת הדרך. כדאי שלא יהיה זה המדריך המוביל שתפקידים רבים נוספים מוטלים עליו. אולם חשוב לבחון כל מקרה לגופו.
- ישנם מקרים שניתן להצמיד לילד בעל קשיים "חברים בוגרים" \ "חברים מלווים" מתוך הקבוצה. (תפקיד שיש בו ערך מוסף חינוכי גם עבורם) לא מומלץ שהתפקיד ייפול על ילד אחד בלבד. יש להכין את המלווים לתפקיד וללוות אותם בהמשך (לוודא שהתפקיד מבוצע, או לחילופין שהעול לא כבד מדי, להנחות את הליווי וכו').

- האמצעי החשוב ביותר בעבודה עם ילד בעל קשיים הוא התיווך. התיווך צריך להינתן בהתייחס לקושי של כל ילד. למשל: הטרמה, חזרות מרובות על הנחייה, נגיעה קלה בילד כדי להסב את תשומת לבו, סיוע בחבירה אל קבוצת ילדים במשחק, מתן פסקי זמן ועוד.

האתגר

למדריך תפקיד משמעותי בקליטת ילדים בעלי קשיים או צרכים מיוחדים. לכל הילדים הנקלטים, ישנם בצד הציפיות גם חששות, עם המעבר לקבוצה ולמרחב החדשים. לילדים בעלי קשיים, החששות רבים יותר, כי אינם יודעים האם יובנו, ישתלבו או ייקלטו לאור קשייהם. לחלק מהילדים היסטוריה של כישלונות ואכזבות (בקבוצה קודמת או בבית הספר) והם מצפים להזדמנות נוספת. האתגר של הצוות הוא לאפשר להם את ההזדמנות.